

Grant Thornton

An instinct for growth™

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ ատդիտորի եզրակացություն

«Հայբիզնեսբանկ» Փակ
Բաժնետիրական Ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2011թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	7

Grant Thornton

An instinct for growth™

Անկախ ատոլիտորի եզրակացություն

Գրասր Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երեւան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshyan str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

www.grantthornton.am

«Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ-ի բաժնետերին և Խորհրդին.

Մենք ատոլիտի ենք ենթարկել «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ («Բանկ») կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների ատոլիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների համար տնօրինության պատասխանատվությունը

Բանկի տնօրինությունը պատասխանատու է սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան պատրաստելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու համար: Այս պատասխանատվությունը ներառում է խաբեության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու համար անհրաժեշտ ներքին վերահսկողության համակարգի մշակումը, կիրառումը և պահպանումը, հաշվապահական հաշվառման համապատասխան քաղաքականության ընտրությունը և կիրառումը, ինչպես նաև տվյալ հանգամանքներում ողջամիտ հաշվապահական գնահատումների կատարումը:

Ատոլիտորի պատասխանատվություն

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված ատոլիտի հիման վրա եզրակացություն արտահայտել սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք ատոլիտն անցկացրել ենք Ատոլիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այս ստանդարտները պահանջում են, որպեսզի մենք պահպանենք մասնագիտական վարքագծի կանոնները և ատոլիտը պլանավորենք ու իրականացնենք այնպես, որպեսզի ձեռք բերենք ողջամիտ երաշխիք, որ ֆինանսական հաշվետվությունները զերծ են էական խեղաթյուրումներից:

Աուդիտը ներառում է ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ աուդիտորական ապացույցներ ձեռք բերելու նպատակով ընթացակարգերի իրականացումը: Ընթացակարգերի ընտրությունը հիմնված է աուդիտորի դատողության վրա, ներառյալ խաբեության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկերը գնահատելիս աուդիտորն ուսումնասիրում է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու համար անհրաժեշտ ներքին վերահսկողության համակարգը, տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, սակայն ոչ Բանկի ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության մասին կարծիք արտահայտելու նպատակով: Աուդիտը ներառում է կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության, տնօրինության կողմից կատարած հաշվապահական գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ-ի ֆինանսական վիճակի և մույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Հանգամանքների լուսարանում

Մենք Ձեր ուշադրությունն ենք հրավիրում ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրություններ 17 և 21-ի վրա, որոնք վերաբերում են Բանկի վարկային պորտֆելին և այլ ակտիվներին: Բանկի բաժնետերերի և նրանց հետ համագործակցող կազմակերպությունների գծով վարկային պորտֆելում և այլ ակտիվներում առկա են էական կետրոնացումներ համապատասխանաբար 20,244,759 հազար դրամ և 12,467,143 հազար դրամ գումարներով: Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ նշված վարկերի մարումները, ինչպես նաև դեբիտորական պարտքերի գծով վճարումները կիրականացվեն պայմանագրային ժամկետներում և կենտրոնացումները ապագայում Բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման պատճառ չեն հանդիսանա: Մեր կարծիքը չի ձևափոխվել այդ հանգամանքի առնչությամբ:

Գագիկ Գյուլբուդաղյան
Տնօրեն-բաժնետեր

Արմեն Վանյան
Աուդիտի ղեկավար

Գրանք թորնթոն ՓԲԸ
23 ապրիլի, 2012թ.
ք. Երևան

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2011թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	14,847,836	10,427,671
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(9,039,571)	(5,806,968)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		5,808,265	4,620,703
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	1,078,204	1,119,149
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(282,065)	(263,477)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		796,139	855,672
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	1,318,841	1,368,564
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ շահույթ/(վնաս)		(852,391)	56,302
Այլ եկամուտներ	9	77,567	36,060
Վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	10	(1,628,343)	(1,557,985)
Ֆինանսական ներդրումների գծով արժեզրկման ծախս		(1,949)	(295)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	(1,802,583)	(1,512,943)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	19	(806,313)	(637,069)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	(28,544)	(37,883)
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումներից զուտ օգուտ/(վնաս)		10,727	(60,904)
Այլ ծախսեր	12	(1,744,421)	(1,406,166)
Շահույթ մինչև հարկում		1,146,995	1,724,056
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(253,620)	(400,944)
Տարվա շահույթ		893,375	1,323,112
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից չվատարկված զուտ օգուտ/(վնաս)		(1,406,101)	75,773
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ (օգուտ)/վնաս		1,498,504	(61,887)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ		(18,481)	(2,777)
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկերից հետո		73,922	11,109
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		967,297	1,334,221

3-ից 65 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	14	19,611,767	13,046,849
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	5,346,819	1,688,133
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	16	777,215	870,584
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	108,741,959	77,205,248
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	18	819,163	2,015,109
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	18	51,304	51,805
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	27	6,050,120	2,431,251
Հիմնական միջոցներ	19	9,299,386	7,676,763
Ոչ նյութական ակտիվներ	20	364,249	213,081
Հետաձգված հարկային ակտիվ	13	288,429	65,497
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ		2,741,745	1,450,357
Այլ ակտիվներ	21	13,045,745	10,342,300
		167,137,901	117,056,977
ԸՆԴՊԱՆԵՆԴ՝ ակտիվներ			
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	22	17,164,040	9,946,240
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	16	-	30,425
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	22,541,632	21,872,933
Առևտրային պարտավորություններ	24	10,173,850	7,362,308
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	25	94,228,848	60,075,899
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		230,756	-
Այլ պարտավորություններ	26	266,251	253,945
		144,605,377	99,541,750
ԸՆԴՊԱՆԵՆԴ՝ պարտավորություններ			
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	28	17,500,000	13,450,000
Գլխավոր պահուստ		264,688	198,533
Այլ պահուստներ		87,377	13,455
Զբաղված շահույթ		4,680,459	3,853,239
		22,532,524	17,515,227
ԸՆԴՊԱՆԵՆԴ՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ			
		167,137,901	117,056,977

Ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ներկայացված 3-ից 65 էջերում, ստորագրվել են Բանկի վարչության նախագահի և գլխավոր հաշվապահի կողմից 2012թ. ապրիլի 23-ին:

7-ից 15 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Մանուկ Աբեղյան
 Բաժնետիրական կապիտալի
 վարչության նախագահ

Ռուզան Խաչատրյան
 Գլխավոր հաշվապահ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրում- ների գծով վերազնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2010թ. հունվար 1-ի դրությամբ	13,450,000	157,422	2,346	2,571,238	16,181,006
Հատկացում պահուստին	-	41,111	-	(41,111)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	41,111	-	(41,111)	-
Տարվա շահույթ	-	-	-	1,323,112	1,323,112
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	75,773	-	75,773
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	(61,887)	-	(61,887)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(2,777)	-	(2,777)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	11,109	1,323,112	1,334,221
Հաշվեկշիռը 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,450,000	198,533	13,455	3,853,239	17,515,227
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	4,050,000	-	-	-	4,050,000
Հատկացում պահուստին	-	66,155	-	(66,155)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	4,050,000	66,155	-	(66,155)	4,050,000
Տարվա շահույթ	-	-	-	893,375	893,375
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ վնաս	-	-	(1,406,101)	-	(1,406,101)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ վնաս	-	-	1,498,504	-	1,498,504
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(18,481)	-	(18,481)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	73,922	893,375	967,297
Հաշվեկշիռը 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,500,000	264,688	87,377	4,680,459	22,532,524

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2011թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահույթ մինչև հարկումը	1,146,995	1,724,056
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	1,628,343	1,557,985
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	834,857	674,952
Հիմնական միջոցների օտարումից վնաս	12,146	-
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթի փոխարկումից զուտ (օգուտ)/վնաս	(10,727)	60,904
Նախկինում դուրս գրված վարկերի վերադարձ	500,258	99,261
Այլ	62,944	(375,583)
Ստացվելիք տոկոսներ	(715,241)	(125,996)
Վճարվելիք տոկոսներ	422,328	94,017
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	3,881,903	3,709,596
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Պահանջներ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	1,302	(411,768)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(65,338)	(536,203)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(31,399,737)	(22,307,768)
Այլ ակտիվներ	(2,956,645)	(550,544)
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	(3,618,869)	(2,418,609)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	1,260,005	(659,749)
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(3,529,750)	3,322,344
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	31,440,975	18,902,658
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ	2,811,542	(1,432,495)
Այլ պարտավորություններ	(54,444)	605,429
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	(2,229,056)	(1,777,109)
Վճարված շահութահարկ	(264,277)	(771,700)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(2,493,333)	(2,548,809)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք	77	51,806
Հիմնական միջոցների առք	(2,482,734)	(3,713,113)
Հիմնական միջոցների վաճառք	41,652	34,805
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(179,712)	(54,013)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(2,620,717)	(3,680,515)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	4,050,000	-
ՀՀ ԿԲ-ից վարկերի ստացում	7,191,991	176,812
Ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերի ստացում	3,717,801	4,891,050
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	14,959,792	5,067,862
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	9,845,742	(1,161,462)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	13,940,808	15,317,239
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	286,301	(214,969)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 14)	24,072,851	13,940,808
Լրացուցիչ տեղեկատվություն		
Ստացված տոկոսներ	14,132,595	10,514,871
Վճարված տոկոսներ	(8,617,243)	(5,884,753)

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«Հայքիզնեսթանկ» ՓԲԸ (նախկին «Հայինվեստթանկ ՓԲԸ») (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991թ. և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 1991 թվականի դեկտեմբերի 10-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N40 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժութային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 11 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 11 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 7 մասնաճյուղ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Նալբանդյան 48:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա՝ Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայրը և համապատասխան ենթակառուցվածքները, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ և կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

Համաշխարհային տնտեսության աճի նվազման կանխատեսումներով պայմանավորված դեռևս առկա են անորոշություններ ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի առումով, ինչը կարող է հանգեցնել արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչպես նաև հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների անկմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Շուկայական ավելի խիստ ճնշումը կարող է հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Բանկի վիճակի վատթարացմանը: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, դեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Հետևաբար, Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ճշգրտվել դրանց հնարավոր ազդեցությամբ:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՍԿ):

3.2 Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամն ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Վերադասակարգում

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը վերադասակարգվել են՝ ընթացիկ տարում ներկայացման փոփոխությունների հետ համադրելիությունն ապահովելու նպատակով:

3.5 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն ընդունել է իր գործունեության համար համապատասխան և 2011թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանի համար կիրառելի նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի («ՀՀՄՍԽ») և ՀՀՄՍԽ-ի Հաշվետվությունների Մեկնաբանման Հանձնաժողովի («ՀՄՀ») կողմից: Այն ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք ունեցել են ազդեցություն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ներկայացված են ստորև.

ՖՀՄՍ 7 (Փոփոխություն) Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտումներ

Փոփոխությունը պարզաբանում է ֆինանսական գործիքների բացահայտման պահանջները՝ վերացնելով անհամապատասխանությունները և կրկնվող բացահայտումները: Մասնավորապես, վերացվում են բացահայտման ենթակա հետևյալ պահանջները.

- ֆինանսական ակտիվների մնացորդային արժեքները, որոնց պայմանները վերանայվել են և որոնք այլապես կլինեին ժամկետանց կամ արժեզրկված,

- պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը ֆինանսական այն գործիքների համար, որոնց հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց՝ պարտքային ռիսկի ենթարկվածության առավելագույն չափը,
- ժամկետանց կամ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով պահվող գրավների իրական արժեքի գնահատումը և նկարագրությունը:

Այս փոփոխությունն ուժի մեջ է մտել 2011թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՍ 1 (Փոփոխություն) Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում

Պարզաբանում է, որ կազմակերպություններն այլ համապարփակ եկամտի յուրաքանչյուր բաղադրիչի համար պահանջվող համադրումները կարող են ներկայացնել կա՛մ սեփական կապիտալում փոփոխությունների հաշվետվության մեջ, կա՛մ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում: Փոփոխությունն ուժի մեջ է մտել 2011թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

3.6 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում: Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների համար կիրառելի նոր ստանդարտների, փոփոխությունների ու մեկնաբանությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացվում է ստորև: Թողարկվել են նաև այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք ըստ կանխատեսման էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 7 (փոփոխություններ) Ֆինանսական ակտիվների փոխանցում

Փոփոխության նպատակն է օգնել ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին գնահատելու ֆինանսական ակտիվների գծով բարդ փոխանցումների ռիսկայնությունը և այս ռիսկերի ազդեցությունը կազմակերպության ֆինանսական վիճակի վրա: Պահանջվող լրացուցիչ բացահայտումները նախատեսված են տեղեկատվության տրամադրման համար, որոնք թույլ են տալիս օգտագործողներին՝

- Հասկանալ ոչ ամբողջապես ապաճանաչվող փոխանցված ֆինանսական ակտիվի և դրա հետ կապված պարտավորության միջև հարաբերությունը,
- Գնահատել ամբողջապես ապաճանաչված ֆինանսական ակտիվներում հաշվետու կազմակերպության անընդհատ ներգրավվածության հետ կապված ռիսկերը և դրանց բնույթը:

Այս փոփոխությունն ուժի մեջ է մտել 2011թ. հունիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՍ 32 (փոփոխություն) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

ՀՀՄՍ 32-ի փոփոխությունները ներառում են կիրառման ուղեցույց ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման համար ՀՀՄՍ 32-ի չափանիշների կիրառման ընթացքում անհամապատասխանությունների վերաբերյալ հետևյալ երկու բնագավառներում.

- «Տվյալ պահին ունի հաշվանցման իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք» դրույթի իմաստը. փոփոխությունները պարզաբանում են, որ հաշվանցման իրավունքը պետք է իրավաբանորեն ամրագրված լինի կազմակերպության բնականոն գործունեության ընթացքում, կազմակերպության և բոլոր մնացած կողմերի անվճարունակության և սնանկացման դեպքում, և այդ իրավունքը պետք է առկա լինի բոլոր կողմերի համար:
- Քանի որ գործնականում ՀՀՄՍ 32-ում առկա «միաժամանակյա մարման» մեկնաբանության գործնական կիրառման մեջ առկա էր բազմազանություն, ուստի ՀՀՄՍԽ-ն պարզաբանեց զուտ մարման սկզբունքը և ներառեց համախառն մարման համակարգի օրինակ՝ ՀՀՄՍ 32-ի զուտ մարման չափանիշին բավարարող բնութագրիչներով:

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և ենթական են հետընթաց կիրառման:

ՖՀՄՍ 7 (փոփոխություն) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Փոփոխությունը հավելում է ՖՀՄՍ 7-ի որակական և քանակական բացահայտումներ՝ կապված ճանաչված ֆինանսական գործիքների զուտ և համախառն գումարների հետ, որոնք. ա) հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի հաշվետվության մեջ, բ) ենթակա են կատարման հիմնական հաշվանցման պայմանավորվածության կամ նմանատիպ համաձայնագրերի նորքո, եթե նույնիսկ հաշվանցված չեն ֆինանսական վիճակի հաշվետվության մեջ:

Փոփոխությունները կիրառելի են 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար և ենթական են հետընթաց կիրառման:

ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ

ՀՀՄՍԽ-ն նպատակ ունի փոխարինել ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը» ամբողջապես: Փոխարինող ստանդարտը (ՖՀՄՍ 9) թողարկվում է փուլերով: Մինչ այսօր լույս են տեսել ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչման, դասակարգման, չափման և ապաճանաչման գլուխները: Արժեզրկման մեթոդոլոգիայի և հեջավորման հաշվառման հետ կապված գլուխները դեռ մշակման փուլում են:

ՀՀՄՍԽ-ն թողարկել է ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխություն, որով ՖՀՄՍ-ի կիրառման պարտադիր ժամկետը հետաձգվել է 2013թ-ի հունվարի 1-ից մինչև 2015թ-ի հունվարի 1-ը: Սա նշանակում է, որ ՀՀՄՍ 39-ի փոխարինման ծրագրի բոլոր փուլերն այժմ կունենան միևնույն պարտադիր կիրառման ժամկետը: Փոփոխությունները նաև ազատում են համեմատական ֆինանսական հաշվետվությունների վերաներկայացման պահանջից

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման համար: Այս ազատումը նախկինում հասանելի էր միայն այն ընկերություններին, որոնք նախընտրում են կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը մինչև 2012թ.: Այժմ կպահանջվեն նաև հավելյալ անցումային բացահայտումներ՝ ստանդարտի առաջին անգամ կիրառման ընկալմանն օժանդակելու համար:

Ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի այս նոր ստանդարտի ազդեցությունը Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 13 Իրական արժեքի չափումը

ՖՀՄՍ 13-ը չի ազդում նրա վրա, թե որ ակտիվները պետք է չափվեն իրական արժեքով, սակայն հստակեցնում է իրական արժեքի սահմանումը և տրամադրում է իրական արժեքի չափման վերաբերյալ ուղեցույց և ընդլայնված բացահայտումներ: Այն ուժի մեջ կմտնի 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Բանկի ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի այս նոր ստանդարտի ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՄՍ 1 Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխությունները պահանջում են կազմակերպությանը այլ համապարփակ եկամուտներում ներկայացված տարրերը խմբավորել այնպիսի խմբերի, որոնք մնացած ՖՀՄՍ-ների համաձայն. ա) հետագայում չեն վերադասակարգվելու շահույթի կամ վնասի և բ) հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթի կամ վնասի, երբ առաջանան որոշակի պայմաններ: Այն ուժի մեջ կմտնի 2012թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Բանկի ղեկավարությունն ակնկալում է, որ սա կփոխի այլ համապարփակ եկամուտների տարրերի ընթացիկ ներկայացումը, սակայն չի ազդի դրանց չափման և ճանաչման վրա:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ մնամատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Ջուտ առևտրային եկամուտ

Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը կամ ծախսը:

4.2 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամտում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից

շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են այլ համապարփակ եկամտի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2011թ. դեկտեմբերի 31	2010թ. դեկտեմբերի 31
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	385.77	363.44
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	498.72	481.16

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետսձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են այլ համապարփակ եկամտում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամտում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետսձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ո՛չ հաշվապահական, և ո՛չ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ Ար-Քա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտային գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի դեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.6 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչում է միայն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի

մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա, հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումն իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս՝ կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով: Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանալին, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես, օրինակ, կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող:

Ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացի այն դեպքերից, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մտա ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ, երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած օգուտն ու վնասը վերագրվում է այլ համապարփակ եկամտին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված օգուտը կամ վնասը վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինն առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

4.7 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Անորոշագույն արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբն արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են

Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեքից մասնաժամ ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեքից մասնաժամից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեքից մասնաժամ ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Բանկը փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Դեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեքից մասնաժամից գնահատված կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեքից մասնաժամ (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեքից մասնաժամի, այլ համապարփակ եկամուտներից վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված կապիտալ գործիքների արժեքից մասնաժամ կորուստների հակադարձումը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվում, այլ հաշվառվում է կապիտալի առանձին բաժնում, որպես՝ այլ համապարփակ եկամուտ: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեքից մասնաժամ կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում *Ֆինանսական ակտիվներ*

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,

- և Բանկը կան (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կան (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրս գրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.9 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսն իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.10 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները՝ կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Չուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.11 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն - Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.12 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է սկզբնական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	20	5
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	3-5	33-20
Տրանսպորտային միջոցներ	7	14
Գրասենյակային սարքավորումներ	8	13
Այլ հիմնական միջոցներ	10	10

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և

հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում, քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ սպասվող տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի կազմակերպություն: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.13 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 15 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով՝ անհատապես կամ առանձին դրամաստեղծ միավորի համար: Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները յուրաքանչյուր տարի հսկվում են հիմնավորելու համար նրանց հաշվառման շարունակականությունը նշված դասում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.14 Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

Ոչ ընթացիկ ակտիվները դասակարգվում են վաճառքի համար պահվող, երբ հաշվեկշռային արժեքը ենթակա է փոխհատուցման ոչ թե դրանց հետագա շահագործման,

այլ վաճառքի միջոցով: Դրանց վաճառքը ենթադրվում է իրականացնել վաճառքի համար պահվող դասակարգումից հետո մեկ տարվա ընթացքում:

Վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվները ճանաչվում են հաշվեկշռային արժեքի կամ իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի ծախսերը, նվազագույնով: Եթե վերջինս ավելի փոքր է, քան հաշվեկշռային արժեքը, ապա ճանաչվում է արժեզրկումից կորուստ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Իրական արժեքի՝ հանած վաճառքից ծախսերը, հետագա ցանկացած աճ ճանաչվում է միայն տվյալ ակտիվի նախկինում արժեզրկված գումարների չափով:

4.15 Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են եկամուտներին գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

4.16 Ներգրված միջոցներ

Ներգրված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.17 Կենսաթոշակներ

Բանկում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Հայաստանի Հանրապետության պետական կենսաթոշակային համակարգին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված համակարգին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են: Բացի այդ, Բանկը չունի կենսաթոշակային այլ վճարներ և հաշվեգրում պահանջող այլ նշանակալի փոխհատուցվող վճարներ:

4.18 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության

արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.19 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.20 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելված:

Գնված սեփական բաժնետոմսեր

Երբ Բանկը գնում է Բանկի բաժնետոմսերը, սեփական կապիտալը նվազեցվում է վճարված գումարի չափով, ներառյալ գործառնությանը բնորոշ բոլոր ծախսերը՝ նվազեցված հարկերով, մինչև գործարքի չեղյալ համարվելը կամ վերաթողարկումը: Երբ գնված բաժնետոմսերը վաճառվում են երրորդ կողմին կամ վերաթողարկվում են, ստացված գումարները ներառվում են կապիտալում: Գնված բաժնետոմսերը հաշվառվում են միջին կշռված արժեքով:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.21 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ

պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ ԿԲ, պետական և ոչ պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույթների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք առկա են արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշներ: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 29 ծանոթագրությունը:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում մաս բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Վարկեր և փոխառվածություններ հաճախորդներին	12,389,041	9,012,538
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	681,002	195,782
Մինչև մարման ժամկետը պահվող պարտքային արժեթղթեր	4,982	9,195
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	19,269	5,100
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	547,560	879,381
Այլ տոկոսային եկամուտներ	18,396	8,488
Արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեզրկված տոկոսներ	1,187,586	317,187
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	14,847,836	10,427,671
Հաճախորդների հաշիվներ	4,701,405	3,049,123
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,409,678	2,246,492
Ռեպո գործառնություններ	927,990	508,736
Այլ տոկոսային ծախսեր	498	2,617
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	9,039,571	5,806,968

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Դրամարկղային գործառնություններ	249,947	178,188
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	278,741	408,132
Վճարային քարտերով գործառնություններ	262,698	192,408
Հաշիվների սպասարկման գծով վճարներ	6,729	8,008
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	236,327	287,657
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	43,762	44,756
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	1,078,204	1,119,149
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	119,615	165,805
Դրամարկղային գործառնություններ	96,800	22,405
Ինկասացիոն գործառնություններ	31,314	21,932
Այլ ծախսեր	34,336	53,335
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	282,065	263,477

8 Զուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Առևտրային պարտավորություններից զուտ օգուտ/(վնաս)	439,860	(71,047)
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ	703,206	860,083
Ածանցյալ գործիքներից զուտ եկամուտ	175,775	579,528
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	1,318,841	1,368,564

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Հիմնական միջոցների վաճառքից եկամուտ	-	130
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	54	52
Ակտիվներին վերաբերվող շնորհներից եկամուտ	82	82
Հաշվի փակումից եկամուտ	3,978	9,541
Բռնագանձած գույքի օտարումից եկամուտ	42,232	-
Այլ եկամուտ	31,221	26,255
Ընդամենը այլ եկամուտներ	77,567	36,060

10 Վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (ժանոթագրություն 15)	36,886	(20,154)
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին (ժանոթագրություն 17)	1,303,916	1,491,277
Այլ ակտիվներ (ժանոթագրություն 21)	287,541	86,862
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	1,628,343	1,557,985

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Աշխատավարձ	1,633,499	1,372,011
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	169,084	140,932
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	1,802,583	1,512,943

12 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Հիմնական միջոցների և որ նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	396,851	272,376
Գովազդի ծախսեր	132,214	113,670
Գործուղման ծախսեր	69,462	38,860
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	125,849	98,565
Վարձակալության գծով ծախսեր	62,379	64,185
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	190,599	125,442
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	35,996	21,968
Անվտանգության գծով ծախսեր	118,136	97,727
Հիմնական միջոցների վաճառքից վնաս	12,146	-
Ներկայացուցչական ծախսեր	188,392	51,983
Գրասենյակային ծախսեր	55,980	51,518
Բռնագանձված գույքի իրացումից վնաս	-	310,380
Վճարված տուգանքներ	1,788	3,481
Թարմակարծեք մետաղներով գործառնություններից ծախսեր	2,339	-
Այլ ծախսեր	352,290	156,011
Ընդամենը այլ ծախսեր	1,744,421	1,406,166

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Ընթացիկ հարկ	495,033	396,416
Հետաձգված հարկ	(241,413)	4,528
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	253,620	400,944

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2010թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)		Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	
	2011		2010	
Շահույթ մինչև հարկումը	1,146,995		1,724,056	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	229,399	20	344,811	20
Չնվազեցվող ծախսեր	26,366	2	43,952	2
(Դրական)/բացասական փոխարժեքային տարբերություն	(2,145)	-	12,181	1
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	253,620	22	400,944	23

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2010	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2011
	Այլ պարտավորություններ	16,006	6,229	-
Այլ ակտիվներ	39,217	66,102	-	105,319
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	7,886	-	7,886
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	107,746	144,377	-	252,123
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	162,969	224,594	-	387,563
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(27,441)	(6,563)	-	(34,004)
Պահուստներ	(66,667)	23,382	-	(43,285)
Արժեթղթերի իրական արժեքի ճշգրտում	(3,364)	-	(18,481)	(21,845)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(97,472)	16,819	(18,481)	(99,134)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	65,497	241,413	(18,481)	288,429

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված		Սեփական կապիտալում ճանաչված	2010
	2009			
Այլ պարտավորություններ	19,907	(3,901)	-	16,006
Այլ ակտիվներ	87,633	(48,416)	-	39,217
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	659	(659)	-	-
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,604	(3,604)	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	107,746	-	107,746
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	111,803	51,166	-	162,969
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(13,323)	(14,118)	-	(27,441)
Պահուստներ	(25,091)	(41,576)	-	(66,667)
Արժեթղթերի իրական արժեքի ճշգրտում	(587)	-	(2,777)	(3,364)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(39,001)	(55,694)	(2,777)	(97,472)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	72,802	(4,528)	(2,777)	65,497

14 Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ դրամական միջոցներ	4,134,005	3,590,104
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	14,738,701	8,716,382
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում	18,872,706	12,306,486
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	739,061	740,363
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	19,611,767	13,046,849
Դրամական միջոցների հոսքերում ներառված կանխիկ դրամական միջոցներ և հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	18,872,706	12,306,486
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ (ծանոթ. 15)	5,200,145	1,634,322
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24,072,851	13,940,808

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային որոշ միջոցների 8%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 12 %-ի չափով: Այդ միջոցները 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 11,362,750 հազար դրամ (2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 7,122,730 հազար դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

Գեպոնացված գումարը ՀՀ ԿԲ-ում իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

2011թ. ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկի մարում գույքի տրամադրման միջոցով 1,405,124 հազար դրամ գումարով (2010թ.՝ 1,895,915 հազար դրամ)

15 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Թղթակցային հաշիվներ	5,191,869	1,632,879
Այլ հաշիվներ	8,276	1,443
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքեր մասին հաշվետվությունում	5,200,145	1,634,322
Դեպոնացված միջոցներ ֆինանսական հաստատություններում	200,597	70,848
	200,597	70,848
Արժեզրկումից պահուստներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով	(53,923)	(17,037)
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,346,819	1,688,133

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 4,528,487 հազար դրամ գումարով (87%) հաշիվները կենտրոնացված են 3 բանկերում(2010թ. 1,415,674 հազար դրամ (84%) 4 բանկերում):

Դեպոնացված միջոցներ ֆինանսական հաստատություններում իրենցից ներկայացնում են Բանկի կողմից տրամադրված երաշխիքային գումարներ Մասթեր Քարդ և Վիզա վճարահաշվարկային համակարգով գործարքների իրականացման համար 123,253 հազար դրամ գումարով (2010թ. դրությամբ՝ 48,881 հազար դրամ և Բանկի կողմից տրամադրված ակրեդիտիվների գծով ոչ ռեզիդենտ բանկերում սառեցված հաշիվներ՝ 21,967 հազար դրամ):

Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով արժեզրկման կորուստների հատկացումների շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
01 հունվար 2010	37,191
Հակադարձում	(20,154)
31 դեկտեմբեր 2010	17,037
Տարվա ծախս ծախս	36,886
31 դեկտեմբեր 2011	53,923

16 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2011			2010		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք
Առևտրային նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքներ						
Սվոփեր-արտերկրյա	11,045,367	741,964	-	8,588,087	842,059	-
Սվոփեր-ներքին	6,695,575	35,251	-	4,080,023	28,525	30,425
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	17,740,942	777,215	-	12,668,110	870,584	30,425

Բանկի բոլոր ներքին սվոփ գործարքները կնքված են տեղական բանկերի հետ, իսկ արտերկրյա սվոփ գործարքները՝ Բանկի բաժնետերերի հետ համագործակցող ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց հետ:

17 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր	98,603,033	68,757,505
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	10,788,335	9,135,448
Լիզինգ	2,575	3,369
Երաշխիքների գծով վճարված գումարներ	1,022,914	43,214
Օվերդրաֆտ	657,248	921,735
	111,074,105	78,861,271
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(2,332,146)	(1,656,023)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	108,741,959	77,205,248

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում և փոխատվություններում ներառված հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը կազմում է 1,385,910 հազար դրամ (2010թ.՝ 642,052 հազար դրամ):

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների արդյունավետ տոկոսադրույքները տատանվում են ՀՀ դրամով վարկերի համար՝ 5.7%-ից 26.9% (2010թ.՝ 5.7%-ից 29.5%) և ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթով վարկերի համար՝ 9.4%-ից 24.4% (2010թ.՝ 6.7%-ից 24.4%):

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 28,210,850 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 25.3%-ը) ընդհանուր գումարով, տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապված անձանց (2010թ.՝ 16,273,016 հազար դրամ կամ 20.6 %՝ տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 409,285 հազար դրամ (2010թ.՝ 162,730 հազար դրամ):

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի վարկային պորտֆելում առկա է կենտրոնացում բաժնետերերի և նրանց հետ համագործակցող կազմակերպությունների գծով 20,244,759 հազար դրամ ընդհանուր գումարներով (2010թ.՝ 13,493,071 հազար դրամ), ինչը կազմում է ընդհանուր համախառն վարկային պորտֆելի 18.18% (2010թ.՝ 17.1%): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 201,699 հազար դրամ (2010թ.՝ 443,178 հազար դրամ) Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ նշված վարկերի մարումները կիրականացվեն պայմանագրային ժամկետներում և կենտրոնացումները ապագայում Բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման պատճառ չեն հանդիսանա:

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Արդյունաբերություն	15,683,329	9,165,678
Շինարարություն	16,539,676	16,211,821
Առևտուր	25,619,712	10,404,819
Սպառողական	7,185,304	5,153,830
Գյուղատնտեսություն	5,799,352	2,659,898
Հիպոթեկ	13,712,109	9,115,195
Այլ	26,534,623	26,150,030
	111,074,105	78,861,271
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառությունների գծով	(2,332,146)	(1,656,023)
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	108,741,959	77,205,248

Վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ դասերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ								2011
	Արդյունաբերություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական	Գյուղատնտեսություն	Հիպոթեկ	Այլ	Ընդամենը
2011թ. հունվարի 1 դրությամբ	174,208	267,531	593,947	110,424	53,850	135,995	320,068	1,656,023
Տարվա ծախս	272,486	17,351	427,066	193,525	111,567	7,223	274,698	1,303,916
Դուրս գրում	(242,097)	(7,908)	(383,928)	(161,592)	(42,972)	(33,867)	(255,687)	(1,128,051)
Վերադարձ	38,367	60,171	155,518	104,735	9,477	119,476	12,514	500,258
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	242,964	337,145	792,603	247,092	131,922	228,827	351,593	2,332,146
Անհատական արժեզրկում	107,663	184,501	553,499	18,511	15,983	63,681	90,235	1,034,073
Խմբային արժեզրկում	135,301	152,644	239,104	228,581	115,939	165,146	261,358	1,298,073
	242,964	337,145	792,603	247,092	131,922	228,827	351,593	2,332,146
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով գտելը)	2,153,251	1,275,268	1,978,666	108,508	59,779	63,681	398,850	6,038,003

Հազար ՀՀ դրամ	2010							
	Արդյունաբերություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական	Գյուղատնտեսություն	Հիպոթեկ	Այլ	Ընդամենը
2010թ. Հունվարի 1 դրությամբ	50,637	193,050	342,270	124,676	39,287	166,427	161,640	1,077,987
Տարվա ծախս	155,948	157,158	387,746	211,566	121,612	250,044	207,203	1,491,277
Դուրս գրում	(32,377)	(82,677)	(186,219)	(262,730)	(107,049)	(280,476)	(59,417)	(1,010,945)
Վերադարձ	-	-	50,150	36,912	-	-	10,642	97,704
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>174,208</u>	<u>267,531</u>	<u>593,947</u>	<u>110,424</u>	<u>53,850</u>	<u>135,995</u>	<u>320,068</u>	<u>1,656,023</u>
Անհատական արժեզրկում	66,425	79,602	476,717	36,269	20,275	23,322	119,318	821,928
Խմբային արժեզրկում	107,783	187,929	117,230	74,155	33,575	112,673	200,750	834,095
	<u>174,208</u>	<u>267,531</u>	<u>593,947</u>	<u>110,424</u>	<u>53,850</u>	<u>135,995</u>	<u>320,068</u>	<u>1,656,023</u>
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	<u>157,688</u>	<u>570,829</u>	<u>986,717</u>	<u>164,439</u>	<u>62,480</u>	<u>134,281</u>	<u>292,600</u>	<u>2,369,034</u>

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Պետական ձեռնարկություններ	423,422	1,279,972
Մասնավոր ձեռնարկություններ	80,706,744	56,239,529
Ֆիզիկական անձիք	25,805,414	17,550,574
Անհատ ձեռնարկատերեր	2,571,394	2,437,496
Ոչ առևտրային կազմակերպություններ	1,567,131	1,353,700
	<u>111,074,105</u>	78,861,271
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(2,332,146)	(1,656,023)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	<u>108,741,959</u>	<u>77,205,248</u>

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Գյուղատնտեսություն	1,708,368	1,175,922
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	406,795	436,391
Հիփոթեքային	12,828,743	9,013,346
Սպառողական	6,683,443	4,744,774
Այլ	4,178,065	2,180,141
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր (համախառն)	<u>25,805,414</u>	<u>17,550,574</u>

Բանկն ընդունել է արժեթղթեր՝ որպես գրավ առևտրային վարկերի համար, որոնք թույլատրվում են վաճառել կամ վերագրավադրել: 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2011		2010	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
Ֆինանսաների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	10,735,064	10,788,335	8,552,242	9,135,448
Ընդամենը գնված արժեթղթեր և հետգնման պայմանագրերով տրամադրված վարկեր	10,735,064	10,788,335	8,552,242	9,135,448

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրավ ընդունված արժեթղթերից ընդամենը 10,173,850 հազար դրամ գումարով արժեթղթեր (2010թ.՝ 7,362,308 հազար դրամ) վերագրավադրվել են կամ փոխ են տրվել երրորդ անձանց՝ փոխանցմանը հաջորդող 1 ամիսը չգերազանցող ժամկետով (Ծանոթագրություն 24):

Ինչպես նշված է 31 ծանոթագրությունում, 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2010 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժուքային, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 33 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 30 ծանոթագրությունում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 32 ծանոթագրությունում:

18 Ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Վաճառքի համար մատչելի	Մինչև մարման ժամկետը պահվող	Ընդամենը	Վաճառքի համար մատչելի	Մինչև մարման ժամկետը պահվող	Ընդամենը
Զգնանշվող ներդրումներ						
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	10,093	-	10,093	12,045	-	12,045
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	790,836	-	790,836	2,003,064	-	2,003,064
Ոչ պետական պարտատոմսեր	-	51,304	51,304	-	51,805	51,805
Մուրհակներ	18,234	-	18,234	-	-	-
Ընդամենը ներդրումներ	819,163	51,304	870,467	2,015,109	51,805	2,066,914

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Բանկը տարվա ընթացքում ամորտիզացված արժեքով չափվող որևէ ֆինանսական ակտիվ չի վերադասակարգել որպես իրական արժեքով չափվող (2010թ. նույնպես):

Չզնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով, օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի գեղչատոկոս:

Բոլոր չզնանշված վաճառքի համար մատչելի բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա չզնանշվող շուկա, և Բանկը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերն ըստ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2011		2010	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	13,1%	2014-2015	7.5-13.5%	2011-2028
Մուրհակներ	8,5%	2012	-	-

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը 6,050,120 հազար դրամով իրական արժեքով (2010թ.՝ 2,431,251 հազար դրամ) վաճառվել են երրորդ անձանց ռեպո համաձայնագրերով՝ 1 ամիսը չգերազանցող ժամանակահատվածներով: Դրանք վերադասակարգվել են որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (Ծանոթ. 27):

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Անվանական արժեք	49,923	50,000
Հաշվեգրված տոկոսներ	1,381	1,805
Ընդամուր մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	51,304	51,805

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության և մարմանը մնացած ժամկետների.

Հազար ՀՀ դրամ	2011		2010	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
Ոչ պետական պարտատոմսեր	12%	2013	11%	2011

19 Հիմնական միջոցներ

	Հոդ և շենքեր	Սարքա- վորումներ	Փոխա- դրա- միջոցներ	Գրասեն- յակային սարքա- վորում	Անավարտ շինարա- րություն	Վարձակ հիմն.միջ գծով կապ. ներդ.	Այլ	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ								
2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,688,474	1,566,771	223,261	260,641	1,283,259	75,267	329,633	5,427,306
Ավելացում	3,086,156	145,862	35,679	39,286	275,301	12,571	118,258	3,713,113
Օտարում	-	(13,751)	-	(5,252)	-	(64,336)	(28,273)	(111,612)
Վերադասակարգում	1,469,914	-	-	-	(1,469,914)	-	-	-
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,244,544	1,698,882	258,940	294,675	88,646	23,502	419,618	9,028,807
Ավելացում	883,418	858,745	163,839	77,401	296,872	5,494	196,965	2,482,734
Օտարում	-	(20,792)	(21,768)	-	-	-	(82,517)	(125,077)
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,127,962	2,536,835	401,011	372,076	385,518	28,996	534,066	11,386,464
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՍԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ								
2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	117,393	432,115	89,157	42,081	-	41,838	69,198	791,782
Հատկացումներ	122,016	307,293	54,103	56,700	-	30,132	66,825	637,069
Օտարում	-	(7,841)	-	(1,220)	-	(63,640)	(4,106)	(76,807)
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	239,409	731,567	143,260	97,561	-	8,330	131,917	1,352,044
Հատկացումներ	205,557	371,931	58,875	59,805	-	7,254	102,891	806,313
Օտարում	-	(20,441)	(20,755)	-	-	-	(30,083)	(71,279)
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	444,966	1,083,057	181,380	157,366	-	15,584	204,725	2,087,078
ՄՆԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ								
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,682,996	1,453,778	219,631	214,710	385,518	13,412	329,341	9,299,386
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,005,135	967,315	115,680	197,114	88,646	15,172	287,701	7,676,763
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,571,081	1,134,656	134,104	218,560	1,283,259	33,429	260,435	4,635,524

2011թ. և 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցներ:

Անավարտ շինարարություն

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Բանկի անավարտ շինարարությունն իրենից ներկայացնում է հետևյալը.

- 2008թ. Բանկը ձեռք է բերել հող ք. Երևան, Սարկավազի փողոցում մասնաճյուղ բացելու նպատակով 17,920 հազար դրամ գումարով, որի վրա կառուցվող շենքը գտնվում է անավարտ վիճակում: Շինարարության ավարտին վերաբերվող ծախսերը գնահատվում են 24,188 հազար դրամ: Աշխատանքների ավարտը նախատեսվում է առաջիկա տասներկու ամիսների ընթացքում:
- 2011թ. Բանկը ձեռք է բերել վարչական շենք ք. Դիլիջան, Գետափնյա փողոց 2/15 հասցեում 120,000 հազար դրամ գումարով, որը գտնվում է անավարտ վիճակում: Շինարարության ավարտին վերաբերվող ծախսերը գնահատվում են 1,868 հազար

դրամ: Աշխատանքների ավարտը նախատեսվում է առաջիկա տասներկու ամիսների ընթացքում:

- 2011թ. Բանկը ձեռք է բերել վարչական շենք ք. Երևան, Բաֆֆու փողոց 77/60 հասցեում 79,750 հազար դրամ գումարով, որը գտնվում է անավարտ վիճակում: Շինարարության ավարտին վերաբերվող ծախսերը գնահատվում են 1,014 հազար դրամ: Աշխատանքների ավարտը նախատեսվում է առաջիկա տասներկու ամիսների ընթացքում:
- 2011թ. Բանկը ձեռք է բերել վարչական շենք ԼՂՀ, ք. Ստեփանակերտ, Վազգեն Սարգսյան փողոց 25/4 հասցեում 250,000 հազար դրամ գումարով, որը գտնվում է անավարտ վիճակում: Շինարարության ավարտին վերաբերվող ծախսերը գնահատվում են 21,193 հազար դրամ: Աշխատանքների ավարտը նախատեսվում է առաջիկա տասներկու ամիսների ընթացքում:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 87,057 հազար դրամ (2010թ. 52,166 հազար դրամ):

Ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցների գումարը կազմում է 527,736 հազար դրամ (2010թ.՝ 90,996 հազար դրամ): Տվյալ սարքավորումները չեն ամորտիզացվում և դասակարգված են համաձայն իրենց դասերի:

Կապիտալ բնույթի պարտավորություններ

Բանկը ունի կապիտալ բնույթի պարտավորություն մասնաճյուղերի կառուցման հետ կապված: Նշված անավարտ աշխատանքները ավարտին հասցնելու համար Բանկից կպահանջվի 48,263 հազար դրամ: Բանկը արդեն հատկացրել է անհրաժեշտ ռեսուրսներ, շինարարությունը ավարտին հասցնելու համար:

20 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Արտոնագրեր	Համակարգ- չային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	138,905	51,051	61,957	251,913
Ավելացում	50,305	3,708	-	54,013
Օտարում	-	(60)	-	(60)
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	189,210	54,699	61,957	305,866
Ավելացում	63,000	102,493	14,219	179,712
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	252,210	157,192	76,176	485,578
ԱՄՈՐՏԻԶԱՑԻԱ				
2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	28,872	13,985	12,105	54,962
Մասհանումներ	25,195	6,720	5,968	37,883
Օտարում	-	(60)	-	(60)
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	54,067	20,645	18,073	92,785
Մասհանումներ	11,647	11,629	5,268	28,544
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	65,714	32,274	23,341	121,329
ՄՆԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ				
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	186,496	124,918	52,835	364,249
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	135,143	34,054	43,884	213,081
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	110,033	37,066	49,852	196,951

2011թ. և 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվների:

21 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Արժեթղթերի վաճառքից դեբիտորական պարտք	12,467,143	9,388,000
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	356,765	609,435
Ստացվելիք գումարներ	355,730	363,541
Այլ ակտիվներ	47,050	61,794
	13,226,688	10,422,770
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	(292,444)	(132,208)
	12,934,244	10,290,562
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	-	17,758
Պահեստ	111,067	33,546
Այլ	434	434
Ընդամենը այլ ակտիվներ	13,045,745	10,342,300

Արժեթղթերի վաճառքից դեբիտորական պարտքը գոյացել է Բանկի կողմից 2011թ. ընթացքում բաժնետերերի և նրանց հետ համագործակցող մի շարք ոչ ռեզիդենտ ընկերությունների միջև տարածամկետ պայմաններով արժեթղթերի վաճառքի արդյունքում: Դեբիտորական պարտքը ճանաչվել է վաճառքի պահին արժեթղթերի իրական արժեքի չափով: Իրական արժեքի և պայմանագրով նախատեսված ստացվելիք դրամական հոսքերի անվանական արժեքի միջև եղած տարբերությունը կազմում է 2,328,515 հազար դրամ, որից 2,028,794 հազար դրամը (2010թ.՝ 242,077 հազ. դրամ) ճանաչվել է տոկոսային եկամուտ 2011թ. ընթացքում և ընդգրկված է «տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ» ծանոթագրությունում «Վարկեր և փոխառվածություններ հաճախորդներին» տողում (Ծանոթ. 6):

Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ նշված դեբիտորական պարտքը կմարվի պայմանագրային ժամկետներում և կենտրոնացումները ապագայում Բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման պատճառ չեն հանդիսանա:

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
01 հունվար 2010	104,433
Տարվա ծախս	86,862
Դուրսգրում	(60,644)
Վերադարձ	1,557
31 դեկտեմբեր 2010	132,208
Տարվա ծախս	287,541
Դուրսգրում	(130,505)
Վերադարձ	3,200
31 դեկտեմբեր 2011	292,444

22 Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր	2,896,105	1,466,723
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	5,788,418	-
Ստորադրաս փոխառություն	8,479,517	8,479,517
Ընդամենը պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	17,164,040	9,946,240

ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են վարկեր ստացված Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից «Բնակարանային ֆինանսավորման վարկային ծրագրի» շրջանակներում:

Ստորադրաս փոխառությունը ստացվել է ՀՀ ԿԲ-ից 2009թ. ընթացքում, 5 տարի մարման ժամկետով և 7.5 % տարեկան տոկոսադրույքով:

Հաշվետու ժամականաշրջանում ներգրավված վարկերի գծով Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2010թ.՝ նույնպես):

23 Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	342	804,321
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	110,806	218,274
Վարկեր և ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	8,352,332	8,780,861
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	13,819,551	9,673,221
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	258,601	2,396,256
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	22,541,632	21,872,933

Ֆինանսական կազմակերպություններից բոլոր ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2010թ.՝ նույնպես):

2011թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով արդյունավետ տոկոսադրույքները տատանվում են 2.7%-ից 12.2% (2010թ.՝ 4.1%-ից 9.4%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 2%-ից 10.5% (2010թ.՝ 3.1%-ից 12.7%):

24 Առևտրային պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ոչ ռեզիդենտ այլ կազմակերպություններից ստացված արժեթղթեր (ծան. 17)	10,173,850	7,362,308
Ընդամենը առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ	10,173,850	7,362,308

25 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ կառավարություն		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	164,902	67,674
ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	5,626,682	6,405,143
	5,791,584	6,472,817
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	31,028,814	15,643,444
Ժամկետային ավանդներ	6,893,096	6,894,469
	37,921,910	22,537,913
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	3,348,553	2,483,706
Ժամկետային ավանդներ	47,166,801	28,581,463
	50,515,354	31,065,169
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	94,228,848	60,075,899

Հաճախորդների բոլոր ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկերը ներառում են «Հազարամյակի Մարտահրավեր Հիմնադրամ-Հայաստան», «Գյուղական ֆինանսավորման Կառույց-ԾԻԳ» ՊՀ-ից և Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից «Փոքր և միջին բիզնեսի վարկային ծրագրի» և «Բնակարանային ֆինանսավորման վարկային ծրագրի» շրջանակներում ստացված միջոցներ 5,586,784 հազար դրամ ընդհանուր գումարով, (2010թ.՝ 6,405,143 հազար դրամ և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ֆինանսների նախարարության կողմից ներդրված ժամկետային ավանդներ 800,131 հազար դրամ):

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական անձանց ընթացիկ ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված երաշխիքների գծով 55,351 հազար դրամ (2010թ.՝ 24,517 հազար դրամ տրամադրված երաշխիքների գծով և ակրեդիտիվների գծով 21,966 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ տաս հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը (ներառյալ կապակցված անձինք, տես ծանոթ. 30) կազմում է

19,938,301 հազար դրամ (2010թ.՝ 17,940,643 հազար դրամ) կամ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 36% (2010թ.՝ 30%):

Բանկի բաժնետերերի և նրանց հետ համագործակցող կազմակերպությունների գծով առկա է էական կենտրոնացում 19, 950,246 հազար դրամ ընդհանուր գումարներով (2010թ.՝ 6,268,897 հազար դրամ) կամ հաճախորդներից ներգրաված միջոցների ընդհանուր գումարի 21.2% (2010թ.՝ 10.4%):

2011թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով արդյունավետ տոկոսադրույքները տատանվում են 3%-ից 13.2% (2010թ.՝ 3%-ից 13%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 3%-ից 11.1 % (2010թ.՝ 1.4%-ից 11.1%):

26 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վճարվելիք գումարներ	59,698	38,715
Պարտավորություններ հարկերի գծով բացառությամբ շահութահարկի	89,403	138,461
Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ	40,234	6,191
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	2,201	2,283
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	74,700	54,020
Այլ	15	14,275
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	266,251	253,945

Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Տարեսկզբի մնացորդ	2,283	2,365
Եկամտի ճանաչում (ծան. 9)	(82)	(82)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,201	2,283

27 Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	Ակտիվ		Պարտավորություն	
	2011	2010	2011	2010
Ներդրումային արժեթղթեր (ծանոթ. 18,22, 23)	6,050,120	2,431,251	6,047,019	2,396,256
	6,050,120	2,431,251	6,047,019	2,396,256

28 Սեփական կապիտալ

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 17,500,000 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 35,000 բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 500 հազ. դրամ անվանական արժեքով:

2011թ. և 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2011		2010	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում
«Ուկրպրոմբանկ» ՍՊԸ	-	-	1,750,000	13
«Քրիսթի Սենջմենտ» ԻՆԿ.	17,500,000	100	11,700,000	87
	17,500,000	100	13,450,000	100

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

2011թ. Բանկն ավելացրել է բաժնետիրական կապիտալը 4,050,000 հազար դրամ գումարով:

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումն իրակավացվել է բաժնետիրոջ կողմից ՀՀ դրամով և նա իրավունք ունի ստանալ շահաբաժին և բաշխել կապիտալը ՀՀ դրամով:

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշվվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 5%-ի չափով:

29 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Հաճախ հարկային մարմինները ներկայացնում են պահանջներ այնպիսի գործարքների կամ հաշվառման մեթոդների նկատմամբ, որոնց նկատմամբ նախկինում դիտողություններ չեն եղել: Դրա հետևանքով կարող են առաջանալ լրացուցիչ տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումները կարող են ընդգրկել հաշվետու տարվան անմիջապես նախորդող 3 տարի ժամանակաշրջան, սակայն որոշ պայմաններում ստուգումները կարող են ընդգրկել ավելի վաղ ժամանակաշրջաններ:

Գնկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Գնկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Չօգտագործված վարկային գծեր	2,966,317	4,775,052
Տրամադրված երաշխիքներ	14,411,808	21,650,979
Ակտիվիտիվներ	-	21,966
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	17,378,125	26,447,997

Վարկային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ ֆինանսական միջոցների պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը լավագույնս ներկայացված է այս պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարում:

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – բանկը որպես վարձակալող

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր շենք և տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Մինչև 1 տարի	33,096	24,036
1-5 տարի	92,211	59,667
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	125,307	83,703

Կապիտալ բնույթի պարտավորություններ

Բանկը ունի կապիտալ բնույթի պարտավորություն մասնաճյուղերի կառուցման հետ կապված: Նշված անավարտ աշխատանքները ավարտին հասցնելու համար Բանկից

կյահանջվի 48,263 հազար դրամ: Բանկը արդեն հատկացրել է անհրաժեշտ ռեսուրսներ, շինարարությունը ավարտին հասցնելու համար:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Սկսած 2005թ. Բանկը հանդիսանում է ավանդների պարտադիր ապահովագրական համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց ավանդների գծով 4,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 2,000 հազար դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սնանկացման և բանկային արտոնագրի հետ կանչման դեպքում:

30 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկող անձ է հանդիսանում Ռուսաստանի Դաշնության ռեզիդենտ Վիտալի Գրիգորյանը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2011		2010	
	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	32,225	2,538,207	230,342	1,321,736
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	131,598	25,959,850	213,027	4,998,033
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(107,160)	(19,076,621)	(411,144)	(3,781,562)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	56,663	9,421,436	32,225	2,538,207
Արժեզրկումից պահուստ	(567)	(94,214)	(322)	(25,382)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	56,096	9,327,222	31,903	2,512,825
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	10,837	411,142	38,852	176,983
Վարկերի կորուստի գծով ծախս/ (հակադարձում)	245	68,832	(1,981)	2,858
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	22,355	6,198,527	9,844	6,838,699
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	9,498,078	173,022,986	1,732,203	82,825,815
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(9,513,717)	(179,091,883)	(1,719,692)	(83,465,987)
Ավանդներ 31 դեկտեմբերի դրությամբ	6,716	129,630	22,355	6,198,527
Տոկոսային ծախսեր ավանդների գծով	153	6,680	623	401,727
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	18,020	-	1,105	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված	1,876	-	39,409	-
Տարվա ընթացքում մարված	(19,896)	-	(22,494)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	18,020	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	181,278	-	466,934	1,973
Տարվա ընթացքում ստացված	887,798	-	3,702,229	208
Տարվա ընթացքում վճարված	(1,069,076)	-	(3,987,885)	(2,181)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	181,278	-
Տոկոսային ծախսեր	613	-	16,763	208
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	9	6,556	14	437
Այլ եկամուտ	-	4,285	2,701	29,806
Միջնորդավճարների գծով ծախսեր	8	82	-	-

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	218,123	171,918
Հատկացումներ կենսաթոշակային հիմնադրամին	20,158	15,893
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	238,281	187,811

Տնօրեններին, բաժնետերերին և ղեկավար անձնակազմի այլ անդամներին (և ընտանիքի անդամներին) տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 15 տարվա ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 11.8% (2010թ.՝ 11%): Այդ վարկերը ապահովված են վարկային երաշխավորություններով 91,109 հազար դրամ գումարի չափով (2010թ.՝ 134,327 հազար դրամ), անշարժ գույքով 375,500 հազար դրամ (2010թ.՝ 1,184,270 հազար դրամ) և աշխատավարձով:

31 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք հաշվեկշռում արտացոլված չեն իրենց իրական արժեքով, համապատասխան մնացորդային արժեքների հետ միասին ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2011		2010	
	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	19,611,767	19,611,767	13,046,849	13,046,849
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,346,819	5,346,819	1,688,133	1,688,133
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	108,741,959	108,741,959	77,205,248	77,205,248
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	51,304	51,270	51,805	51,775
Այլ ակտիվներ	12,467,143	12,467,143	9,388,000	9,388,000
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	17,164,040	17,164,040	9,946,240	9,946,240
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	22,541,632	22,541,632	21,872,933	21,872,933
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	94,228,848	94,228,848	60,075,899	60,075,899

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և գեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատականը իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 6% մինչև 24% տարեկան:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների իրական արժեքը հիմնված է շուկայում գործող տոկոսադրույքների վրա: Այն արժեթղթերի իրական արժեքը, որոնց վերաբերյալ բացակայում են գնանշումները, հիմնված են ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկի վրա, որոնք զեղչվում են տարվա վերջին շուկայում գործող տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքերին:

Այլ փոխառություններ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով ավանդների և փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով:

Այլ ակտիվներ, պարտավորություններ և փոխառություններ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով ավանդների և փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով:

31.1 Իրական արժեքի հիերարխիա

Ֆինանսական դրության մասին հաշվետվության մեջ իրական արժեքով չափված ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված)։

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող)։

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ)։

Հազար ՀՀ դրամ	2011				2010			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Չգնանշվող ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	6,859,190	-	6,859,190	-	4,434,315	-	4,434,315
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	777,215	-	777,215	-	870,584	-	870,584
ԸՆԴԱՄԵՆՆԸ	-	7,636,405	-	7,636,405	-	5,304,899	-	5,304,899
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-	30,425	-	30,425
Առևտրային պարտավորություններ	-	10,173,850	-	10,173,850	-	7,362,308	-	7,362,308
ԸՆԴԱՄԵՆՆԸ	-	10,173,850	-	10,173,850	-	7,392,733	-	7,392,733
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	(2,537,445)	-	(2,537,445)	-	(2,087,834)	-	(2,087,834)

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Չգնանշվող բաժնեմասային ներդրումներ

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը չգնանշվող ՀՀ բաժնեմասային ներդրումներում չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: Սեփական կապիտալի այս ներդրումների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես Ծան. 18-ը:

Ածանցյալներ

Երբ ածանցյալները շրջանառվում են կա՛մ բորսայում, կա՛մ բորսայից դուրս, Բանկը օգտագործում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ փակման գինը:

Ընդհանրապես, Բանկի կողմից իրականացվող ածանցյալները չեն շրջանառվում գործող շուկաներում: Այս պայմանագրերի իրական արժեքները գնահատվում են՝ օգտագործելով այն գնահատման մեխանիզմը, որն առավելագույնս մեծացնում է դիտարկելի շուկայի գործիքների օգտագործումը, օր.՝ շուկայի արժույթի փոխանակման դրույքը (մակարդակ 2): Բանկի կողմից ներդրվող ածանցյալները ներառված են 2-րդ մակարդակում և բաղկացած են արտարժույթային սվոպի պայմանագրերից:

32 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չգեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 33.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

2011

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	19,611,767	-	-	19,611,767	-	-	-	19,611,767
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,270,247	-	76,572	5,346,819	-	-	-	5,346,819
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	335,755	441,460	-	777,215	-	-	-	777,215
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	13,628,547	15,734,697	32,662,184	62,025,428	38,286,377	8,430,154	46,716,531	108,741,959
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	-	38,929	38,929	770,141	10,093	780,234	819,163
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	-	-	26,342	26,342	24,962	-	24,962	51,304
Հետզննան պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	-	106,344	106,344	685,454	5,258,322	5,943,776	6,050,120
Այլ ակտիվներ	4,129,067	8,338,076	-	12,467,143	-	-	-	12,467,143
	42,975,383	24,514,233	32,910,371	100,399,987	39,766,934	13,698,569	53,465,503	153,865,490
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	7,760,437	306	43,535	7,804,278	9,314,845	44,917	9,359,762	17,164,040
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,200,000	252,250	616,016	8,068,266	14,473,366	-	14,473,366	22,541,632
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	39,280,654	12,782,970	36,111,474	88,175,098	1,150,566	4,903,184	6,053,750	94,228,848
Առևտրային պարտավորություններ	10,173,850	-	-	10,173,850	-	-	-	10,173,850
	64,414,941	13,035,526	36,771,025	114,221,492	24,938,777	4,948,101	29,886,878	144,108,370
Զուտ Դիրք	(21,439,558)	11,478,707	(3,860,654)	(13,821,505)	12,828,157	8,750,468	23,578,625	9,757,120
Կուտակված ճեղքվածք	(21,439,558)	(9,960,851)	(13,821,505)		1,006,652	9,757,120		

Հազար ՀՀ դրամ

2010

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	13,046,849	-	-	13,046,849	-	-	-	13,046,849
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,666,387	21,746	-	1,688,133	-	-	-	1,688,133
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	-	870,584	-	870,584	-	-	-	870,584
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	4,942,636	5,540,126	28,878,855	39,361,617	25,221,212	12,622,419	37,843,631	77,205,248
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	-	697,318	697,318	1,229,304	88,487	1,317,791	2,015,109
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	-	-	51,805	51,805	-	-	-	51,805
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	-	478,342	1,952,909	2,431,251	2,431,251
Այլ ակտիվներ	-	914,121	8,473,879	9,388,000	-	-	-	9,388,000
	<u>19,655,872</u>	<u>7,346,577</u>	<u>38,101,857</u>	<u>65,104,306</u>	<u>26,928,858</u>	<u>14,663,815</u>	<u>41,592,673</u>	<u>106,696,979</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	36,480	3,180	25,265	64,925	9,881,315	-	9,881,315	9,946,240
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	30,425	-	30,425	-	-	-	30,425
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,069,728	3,174,306	2,116,552	12,360,586	4,260,639	5,251,708	9,512,347	21,872,933
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	18,165,201	18,898,095	17,589,033	54,652,329	2,878,066	2,545,504	5,423,570	60,075,899
Սևևտրային պարտավորություններ	-	7,362,308	-	7,362,308	-	-	-	7,362,308
	<u>25,271,409</u>	<u>29,468,314</u>	<u>19,730,850</u>	<u>74,470,573</u>	<u>17,020,020</u>	<u>7,797,212</u>	<u>24,817,232</u>	<u>99,287,805</u>
Զուտ Դիրք	<u>(5,615,537)</u>	<u>(22,121,737)</u>	<u>18,371,007</u>	<u>(9,366,267)</u>	<u>9,908,838</u>	<u>6,866,603</u>	<u>16,775,441</u>	<u>7,409,174</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>(5,615,537)</u>	<u>(27,737,274)</u>	<u>(9,366,267)</u>		<u>542,571</u>	<u>7,409,174</u>		

33 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանությունը և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային,

իրացվելության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Բանկի խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Բանկի Վարչություն

Տնօրինությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկման համար:

Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողով և Ռիսկերի կառավարման և պլանավորման վարչություն

Բանկի Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովը և Ռիսկերի կառավարման և պլանավորման վարչությունը պատասխանատվություն են կրում ռիսկերի կառավարման ռազմավարության, սկզբունքների, հայեցակարգերի, քաղաքականության և սահմանների մշակման ու կիրառման համար, ինչպես նաև պատասխանատու են գործընթացների ներդրման և իրականացման համար, որոնք կապված են ռիսկերի կառավարման հետ, որպեսզի ապահովեն կառավարման անկախ գործընթացը:

Ռիսկերի կառավարման և պլանավորման վարչությունը ապահովում է ռիսկերի գնահատման և հաշվետվության համակարգում ամբողջական տեղեկատվության հավաքը:

Բանկի Ֆինանսական ղեկարտամենտ

Բանկի ֆինանսական ղեկարտամենտը պատասխանատու է Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման, ինչպես նաև ողջ ֆինանսական համակարգի համար: Ֆինանսական ղեկարտամենտը պատասխանատվություն է կրում նաև Բանկի իրացվելության ռիսկի համար:

Ներքին աուդիտի վարչություն

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում Ներքին աուդիտի վարչության կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի վարչությունը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերը գնահատվում են այն մեթոդով, որն արտացոլում է ինչպես սպասվող կորուստը, որը հնարավոր է սովորական գործունեության ընթացքում, այնպես էլ անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են փաստացի ամենաշատ կորուստների արժեքը ըստ վիճակագրական մոդելների հիմքի: Մոդելում կիրառվում են նախորդ փորձից ստացված և շտկված հնարավորությունների նշանակությունները, հաշվի առնելով տնտեսական պայամանները: Բանկը նաև մոդելավորում է «վատագույն դեպքերը», որոնք տեղ կունենան քիչ հավանական թվացող դեպքերի առաջացման ժամանակ:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին բնագավառների վրա: Բացի դրանից, Բանկը վերահսկում և գնահատում է իր ընդհանուր կարողությունը կրել ռիսկեր՝ կապված բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործառնությունների համապարփակ դիրքերի հետ:

Գործունեության բոլոր տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվությունը բացատրություններով ներկայացվում է Բանկի Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովին, այնուհետև՝ Բանկի Վարչությանը: Հաշվետվությունը պարունակում է տեղեկություններ կրեդիտային ռիսկի համապարփակ չափի, կանխատեսումային կրեդիտային ցուցանիշների, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի բացառությունների վերաբերյալ:

33.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Վարկային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի Ռ-ԿՎ պարտքային ռիսկի կառավարման խմբի կողմից (Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման բաժին, Ռիսկերի կառավարման բաժին կամ այլ) և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

33.1.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ	2011			
	ՀՀ	ՏՀԶԿ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	19,611,767	-	-	19,611,767
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	211,913	4,210,283	924,623	5,346,819
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	35,251	-	741,964	777,215
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	88,613,818	-	20,128,141	108,741,959
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	819,163	-	-	819,163
Մինչև նարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	51,304	-	-	51,304
Հետզմման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	6,050,120	-	-	6,050,120
Այլ ակտիվներ	-	-	12,467,143	12,467,143
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	115,393,336	4,210,283	34,261,871	153,865,490
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	81,451,487	1,158,758	24,086,734	106,696,979

Ակտիվները դասակարգվում են, հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական ոլորտ	Գյուղատնտեսություն	Հիպոթեք	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	19,611,767	-	-	-	-	-	-	-	19,611,767
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,346,819	-	-	-	-	-	-	-	5,346,819
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	35,251	-	-	741,964	-	-	-	-	777,215
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	15,440,365	16,202,531	24,827,109	6,938,212	5,667,430	13,483,282	26,183,030	108,741,959
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	819,163	-	-	-	-	-	-	-	819,163
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	51,304	-	-	-	-	-	-	-	51,304
Հետգնման պայմանագրերով գրավարկված արժեթղթեր	6,050,120	-	-	-	-	-	-	-	6,050,120
Այլ ակտիվներ	-	-	-	12,467,143	-	-	-	-	12,467,143
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	31,914,424	15,440,365	16,202,531	38,036,216	6,938,212	5,667,430	13,483,212	26,183,030	153,865,490
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	19,209,867	8,973,206	15,871,386	10,186,326	5,045,604	2,604,042	8,923,783	35,882,765	106,696,979

33.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են եռամսյակային կտրվածքով Բանկի Խորհրդի կողմից:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների

հետ, ինչպիսիք են արտարժույթային ֆորվարդի պայմանագրերը: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և դեբիտորական պարտքերը,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են, ֆիզիկական անձանց գծով վերաձևակերպվող վարկային գծերը հիմնականում չեն ապահովվում: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Անշարժ գույք	59,818,966	51,990,015
Կազմակերպությունների երաշխիքներ	8,378,970	5,585,968
Պաշարներ	8,504,581	4,169,122
Պետական արժեթղթեր	10,788,335	9,135,448
Կանխիկ կամ կառավարության երաշխիքներ	13,282,941	2,876,046
Այլ	10,300,312	5,104,672
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	111,074,105	78,861,271

Պարտքային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր

հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, սպահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

33.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Հարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Արդյունաբերություն	1.0%	0.1%
Շինարարություն	1.0%	0.2%
Առևտուր	1.0%	0.6%
Սպառողական	3.2%	2.6%
Գյուղատնտեսություն	2.0%	1.8%
Հիպոթեկ	1.2%	1.3%
Այլ	1.0%	0.2%

Պարտքային ռիսկ պարունակող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով 2011 և 2010թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը կորուստներ չի ունեցել:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ	2011				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Արդյունաբերություն	-	9,836	-	1,624,738	1,634,574
Շինարարություն	-	-	-	7,054	7,054
Առևտուր	-	19,988	257,384	5,842	283,214
Սպառողական ոլորտ	7,841	39,452	-	21,538	68,831
Գյուղատնտեսություն	30,269	64,523	78,107	37,069	209,968
Հիփոթեքային	5,049	9	26,226	-	31,284
Այլ ոլորտներ	13,080	885,495	766,032	33,242	1,697,849
Ընդամենը	56,239	1,019,303	1,127,749	1,729,483	3,932,774

Հազար ՀՀ դրամ					2010
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ					
Արդյունաբերություն	-	-	30,000	127,688	157,688
Շինարարություն	548,547	-	-	22,282	570,829
Առևտուր	976,776	9,941	-	-	986,717
Սպառողական ոլորտ	35,069	19,269	10,089	100,012	164,439
Գյուղատնտեսություն	30,975	-	5,326	26,179	62,480
Հիփոթեքային	81,596	11,336	9,977	31,372	134,281
Այլ ոլորտներ	183,839	7,730	55	100,976	292,600
Ընդամենը	1,856,802	48,276	55,447	408,509	2,369,034

33.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է VaR մեթոդով, որը արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: Արտարժույթների կենտրոնացումներից բացի, Բանկը չունի շուկայական ռիսկի զգալի այլ կենտրոնացումներ:

33.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամուտի վրա՝ 2011 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով՝ ներառյալ հեջավորման գործիքների ազդեցությունը: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները, ներառյալ հեջերի և որպես

դրամական հոսքերի հեջ բնորոշված սվոփերի ազդեցությունները, 2011 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոփի իրացման ժամկետների: Կապտիալ ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ		Կապիտալի զգայունություն					2011
Արժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	
ՀՀ դրամ	+1	-	(842)	(130,852)	(205,953)	(337,647)	
ՀՀ դրամ	-1	-	856	279,249	227,061	507,166	

Հազար ՀՀ դրամ		Կապիտալի զգայունություն					2010
Արժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	
ՀՀ դրամ	+1	(110)	(4,423)	(79,062)	(40,925)	(124,520)	
ՀՀ դրամ	-1	111	4,491	89,405	45,685	139,692	

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազամավարություն է օգտագործվում դիրքերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և այլ համապարփակ եկամտի վրա (կապված արտարժույթային սվոփերի և որպես դրամական հոսքերի հետ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխմամբ և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	2011				2010			
	Արտարժույթ	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	
ԱՄՆ դոլար	(10)	(81,390)	(10)	1,079,300	(10)	(12)	(4,212)	
Եվրո	(10)	400	(10)	(10)	(10)	12	4,212	
ՌԴ ռուբլի	(10)	(4,777)	(10)	(10)	(10)	12	4,212	
ԱՄՆ դոլար	10	81,390	10	(1,079,300)	10	12	4,212	
Եվրո	10	(400)	10	(10)	10	12	4,212	
ՌԴ ռուբլի	10	4,777	10	(10)	10	12	4,212	

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	12,695,666	6,784,978	131,123	19,611,767
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	4,609,905	736,914	5,346,819
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	777,215	-	777,215
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	55,041,662	53,215,516	484,781	108,741,959
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	819,163	-	-	819,163
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	51,304	-	-	51,304
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	6,050,120	-	-	6,050,120
Այլ ակտիվներ	12,467,143	-	-	12,467,143
	<u>87,125,058</u>	<u>65,387,614</u>	<u>1,352,818</u>	<u>153,865,490</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	17,164,040	-	-	17,164,040
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,987,803	8,553,829	-	22,541,632
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	19,544,551	73,484,315	1,199,982	94,228,848
Առևտրային պարտավորություններ	10,173,850	-	-	10,173,850
	<u>60,870,244</u>	<u>82,038,144</u>	<u>1,199,982</u>	<u>144,108,370</u>
Զուտ դիրք 2011 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>26,254,814</u>	<u>(16,650,530)</u>	<u>152,836</u>	<u>9,757,120</u>
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2011 թ. դեկտեմբերի 31-ին	<u>12,218,651</u>	<u>5,159,474</u>	<u>-</u>	<u>17,378,125</u>
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	63,633,023	42,470,963	592,993	106,696,979
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	42,990,215	55,812,357	485,233	99,287,805
Զուտ դիրք 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>20,642,808</u>	<u>(13,341,394)</u>	<u>107,760</u>	<u>7,409,174</u>
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին	<u>17,357,958</u>	<u>9,089,963</u>	<u>76</u>	<u>26,447,997</u>

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները

վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

33.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի գսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 8%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 14-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.	Աուդիտ չարված	
	2011	2010
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	19,28%	17,28%
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	87,12%	100,62%

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 32-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի դեկավարությունը կարծում է, որ շատ

հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ

2011

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	7,868,105	105,931	518,848	10,582,345	44,917	19,120,146
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,420,015	355,122	1,106,660	16,119,318	-	25,001,115
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	40,251,523	12,974,715	37,375,376	1,254,117	5,148,343	97,004,074
Առևտրային պարտավորություններ	10,173,850	-	-	-	-	10,173,850
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	65,713,493	13,435,768	39,000,884	27,955,780	5,193,260	151,299,185
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր						
Ներհոսք	6,750,975	-	11,506,870	-	-	18,257,845
Արտահոսք	(6,737,332)	-	(10,665,427)	-	-	(17,402,759)
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	3,754,232	2,574,706	5,304,167	5,745,020	-	17,378,125

Հազար ՀՀ դրամ

2010

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	101,480	133,180	610,265	11,181,315	-	12,026,240
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,154,107	3,213,985	2,235,608	4,260,639	5,251,708	28,116,047
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	18,507,116	19,465,038	18,644,375	3,450,750	2,698,234	62,765,513
Առևտրային պարտավորություններ	-	7,489,260	-	-	-	7,489,260
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	31,762,703	30,301,463	21,490,248	18,892,704	7,949,942	110,397,060
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր						
Ներհոսք	-	14,003,412	-	-	-	14,003,412
Արտահոսք	-	(13,275,336)	-	-	-	(13,275,336)
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	5,781,045	3,834,132	8,958,289	7,874,531	-	26,447,997

Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների իրացվելիության ռիսկը ներառում է արտարժույթի սվոփ պայմանագրերի համախառն վճարումները, ինչը նշանակում է, որ

հետագա դրամական միջոցների ներհոսքերը և արտահոսքերը պետք է բացահայտվեն առանձին-առանձին, նույնիսկ եթե այդ պայմանագրերի իրական արժեքը հաշվառվում է հաշվեկշռում որպես ակտիվ:

33.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Բանկում գործառնական ռիսկերի կառավարման նպատակով աշխատանքային գործընթացներում, գործառնություններում և գործառնություններում ներդրված են ներքին հսկողության համապատասխան մեխանիզմներ: Գործառնական ռիսկերից հնարավորինս խուսափելու համար Բանկում խիստ կարևորվում է առանցքային աշխատատեղերում գործառնությունների իրականացումն առնվազն «երկու անձի» սկզբունքով, ընթացակարգերի գրավոր սահմանումը, աշխատակիցների իրավասությունների հստակ տարանջատումն ու աշխատանքային պարտականությունների գրավոր ֆիքսումը: Վերջինիս պատշաճ ապահովումը հանդիսանում է նաև ISO 9001:9008 որակի կառավարման միջազգային ստանդարտների պահանջ, որը ներ է դրվել Բանկի կողմից 2010թ-ին:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

34 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով 1988թ. Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող

շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերազնահատման պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2011 և 2010թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	2011	2010
Հիմնական կապիտալ	19,693,125	14,812,717
Լրացուցիչ կապիտալ	3,467,377	5,082,868
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	23,160,502	19,895,585
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	140,297,694	116,103,446
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	16.51%	17.13%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2009թ. հունվարի 1-ից ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 ՀՀ դրամ գումարով:

Grant Thornton

An instinct for growth™

www.grantthornton.am